

NATURA

JURNAL ȘTIINȚIFIC ILLUSTRAT

ESE DE PATRU ORI PE LUNĂ

Prefața abonamentului :

București..... 64 lei pe an
Districte..... 69 — —

REDACTORI:

Dr. C. ESSARCU și Lt. D. ANANESCU.

ABONAMENTELE se fac la

Redacția, Strada Seraphim,
ce ȳ dice și a Pensionatului
No. 10, în dosu Coltzi, și la
DD. Librării.

COPRIINDERE Instrucția și Educația. Educația animalelor. — Albinel. — Arborul veninos Upas (Strychnos). — Varietăți —

INSTRUCȚIA ȘI EDUCAȚIA

EDUCAȚIA ANIMALELOR

(URMARE).

Nè se poco io vi dia, da imputar sono
Chè quanto io posso dar, tutto vi dono.
Ariosto.

Daca puțin vè daŭ nu sunt de imputat
Căci cât pot da tot vè daŭ.

Vorbim de animale dar ne gîndim la omeni. Studiile ce facem asupra Educației animalelor sunt inspirate de imensa noastră dorință de a vedea Educația omenilor ameliorându-se, cătând pretutindenți și în toate direcțiile exemple, cunoștințe, idei, teorii, legi care să ne lumineze.

Trimite-ne, o Dòmne, lumina ta cerescă,
Căci lungă fusse nóptea în care suspinăm.
Ca să vedem furtuna ce vrea să ne răpescă.
Și subț un mal fericit, liman să căutăm.¹⁾

Am arătat, în numărul trecut, că avantajele materiale, bunul traiu, buna hrană ce omul a procurat animalelor ce se aflaŭ în starea sêlbatică, a contribuit mult ca să'l ajute pentru a le domestici. Dar acestea nu sunt în destul. Omul trebuie să aibă o bună purtare cu dênși, bune proceduri, un fel de politeță, ca să dîcem așa, este necesarie chiar pentru animale. Se scie că elefantul nu se lasă a fi condus de cât de îngrijitorul lui

care îi dă cu blândete, hrana, băutura și toate îngrijirile. Trebuie ca acest îngrijitor să fie blând, tot-d'auna drept și nici o dată aspru fără cuvînt, căci în cazul contrariu elefantul concipe mîinț pe care cu anevoie le pôte cine-va liniști.

Cămilele cer acelleași precauțiuni, și se revoltă când le încarcă cu mai multă greutate de cât pot duce.

Toți scim că calul când e reu îngrijit și reu tractat, ia năravuri foarte urite. Tote năravurile rele ale cailor provin din reaoa tractare a visitiilor și din temerea brutalităților de care sunt amenințați. Ceea ce se probă foarte lesne: calul se îndrepteză, își perde năravurile când cade în mîinț omenose, mai blânde și mai inteligente. De unde, ca s'o dîcem întrécât, importanța unui bun visitiu.

Cai cei mai ardênți, cei mai simțitori, cei mai focoși, aceia se înăspresc mai reu în contra relelor tractări și aceia iaŭ năravurile cele mai rele. Dar tocmai acestia din cauza ordorei, sensibilității, focului lor, tocmai acestia în mîinț inteligente devin cai cei mai superbi. Acellași lucru se ve-

1) Bolintinenu — Poesii. —

de și în specia umană. Naturele moi, indolente, leneșe se supun cu înlesnire.

Asemenea argilei în mâinile olarului, sau noroiului sub picioarele trecătorului, aceste individe se plécă înaintea tuturilor, se încovoiesc, se împleticesc, se tîrăsc în preșința tuturilor acellor căror le plac plecăciunile, încovoirile, împleticirile, tîrîturile... Dar de la asemenea individe ce pôte ascepta chiar aceia care se serv de dênsele... cum trecătorul se servă... de noroiul pe care îl calcă sub picioare.

Naturele energice și generóse se revoltă în contra injustiției și violența îi face nesupuși.

Elle declară un rebel redutabil forței neintelliginte ce n'a știut să tragă, profit din calitățile lor. Când însă pentru o cauză dréptă concursul este obținut, atunci...

Dar încă o dată să lăsăm pe ómeni ca să ne ocupăm de animale.

Vedurăm ca cu violența, cu aspriinea, cu injustiția, nu ajungem la bune rezultate, chiar cu animalele cele mai blânde, cele mai pucin dispuse prin organizația lor la ori ce fel de atacare spontană.

În resumat din tóte speciile animale domesticite, nici una nu s'a asociat cu omul de cât în urma unui traiu mai bun. Omul a învins sêlbăticia lor, le-a îndulcit ferocitatea instinctelor, făcându-le și pe elle să ia parte la bine-facerile și avantagele civilizației. Fără ndoială pentru interesul

seu personal el și le-a asociat, dar a fost silit să îngrijescă de dênsele, și să mulțumiască tóte trebuințele lor. Mai mult prin condițiile unei existențe preferabile existenței vieței sêlbatice de cât prin forță brutală, omul a putut să ție aceste animale pe lângó dênsul, și să le întrebuinteze spre profitul său.

Așa trebuie să facă societatea cu toți membri sei.

Societatea e interesată de a le da cea mai bună educație ca să tragă cel mai mare profit dintr'ênși. În interesul lor bine înțelles ea trebuie să lucreze, căci în interesul său lucréză. Legea trebuie să isbească fără îndoială pe culpabili, dar bunele instituuții, educația intelligintă preîntêmpină culpele, preîntêmpină perversiunea morală și intellectuală, prima sorginte a tuturilor perversiunelor:

Nu credem ca J. J. Rousseau că omul eșind din mâinile Creatorului este o ființă perfectă); admitem din contra inclinații perverse, instincte brutale, propensiuni destructóre.

Avem însă o mare încredere în forța Educației, și suntem convinși că nu e inclinație perversă, nu e instict bestial, nu e propersiune destructóre pe care o Educație intelligintă și liberă să nu o modifice, să nu o îndrepteze, să nu o corégă!

*) Tout est parfait, en sortant des mains du Createur, tout se déprave entre les mains de l'homme J. J. Rousseau Emile ou l'Education.

ALBINELE.

(URMARE)

Travaliul esto imagina vieței.

Am vedut în articolul precedent că albinele fără mumă sau regină nu mai lucrédă nimica, nu mai mănăncă și se lassă să móră de fóme. Așa este de puternică în facia Naturei conservația speciei pe lângó conservația individului. Fómea este

un miđloc stabilit cu mare înțelepciune ca să întimpine destrugerea individului și care le îndemnă a repara perderile continue ce se urmédă în corp. Dar au alegerea miđlocelor de care este vorba, Natura ar fi putut să nu și propue drept obiect principal

conservația individelor ca individe, ci mai mult ca autori generațiunei sau conservatori speciei. Într-adevăr la mammifere, passeri, reptili, pesci și mai la toate insectele, fie-care individ este mascul sau femelă, sau amendoae d'o dată, precum la vermi de pământ, melci etc. Acolo după cum se vede conservația speciei depinde imediat de conservația individului. Nu este tot așa și la albine: cel mai mare număr din cele ce compun aceeași societate este lipsit de sexe și nu concură la conservarea speciei, de cât ca cauză secundară.

Dar dacă neutrele n'au ele sentimentul femeii, cum sunt înștiințate spre a repara forțele slăbite prin travaliu și prin transpirație? Neutrele care au în capul lor o regină sunt excitate la lucru prin prezența sa. Elle n'ar putea să se ocupe de deosebite lucrări de care sunt însărcinate, fără să ia des nutriment. Și cuvântul este că deosebit de senzația plăcută ce poate rezulta din acțiunea mierii și a cerei asupra organelor neutrelor; aste materii trebuie neapărat să treacă prin stomacul lor, să se digere și să se prepare, înainte d'a fi depuse în stup, ca să serve spre întrebuințarea la care sunt destinate.

S'a observat că dacă în starea de lethargie în care au căzut neutrele, după ce li sa luat regina sau matca, îndată ce acesta apare în mijlocul lor elle se descéptă și se pun la lucru. Având în vedere d'a descoperi legea fundamentală a guvernului muscelor noastre republicane, au împărțit roiul în două părți mai egale și s'a observat tot-d'a-una că albinele care n'au regină nu fac faguri, după cum am mai dis și altă dată. Deosebit de lucrarea fagurilor neutrele se ocupă și cu creșterea puilor.

Printr'un mijloc prea simplu poate cine-va să sili două roiuri să facă un schimb reciproc între stupii și faguri lor; ei se obișnuiesc cu această schimbare și neutri din fie-care roiul iaă atâta grijă de pui ce i au găsit în noile locuințe ca cum ar fi pui lor naturali. Afectia neutrelor se întinde indifferent peste tot ce este larvă d'albină și instinctul acesta are un raport drept asupra conservației speciei.

Neutrele n'au de loc sexe, și nu reproduc, dar au pentru pui reginei lor același amor care au mumele altor animale, dacă dar Natura a știut să intereseze legătura murelor sau prin senzațiuni plăcute, ce pui le fac să încerce, sau prin serviciurile ce elle trag de la dênși. Este dar acolo o cauză secretă de senzațiuni plăcute care le legă de pui și le determină a vër sa în legănul lor un fel de pastă de care se nutresc.

Am vădut că dacă introducem într'un stup mai multe regine, nu va fi nic' o dată mai mult de cât una singură care va conserva domnia; toate celelalte sunt omorite.

Nu se știe încă dacă Imperiul rămâne tot-d'a-una reginei legitime, și cum și de cine reginele de prisos sunt sacrificate.

Nu este probabil ca neutrele să fie însărcinate d'aste crude execuții; elle dau reginelor streine aceleași supunere ca și Soveranei legitime; se crede că reginele se bat între dênsele, până rămâne una singură. Ori cum va fi se înțelege îndestul de că într'un stup nu se găsește de cât o singură regină. Un roiul cât de numeros să fie în general, nu este prea mare pentru o singură muma; acesta poate oă într'un an 50,000 ouă, pentru care trebuie un număr proporționat de cellule, și nu sunt toate întrebuințate pentru locuința puilor. D'aceea se întâmplă când roiul este mai slab, muma este silită să depue 3--4 și 5 ouă într'o aceeași celulă și precum în fie care nu e loc de cât pentru unu, cei de prisos sunt sacrificați și ast-fel se face o pierdere pentru republică. Masculii asemenea când au devenit nefolositori societății sunt omoriți de către neutre.

Pe cât timpul este favorabil la recolta mierii și a cerei neutrele nu încetază d'a culege și d'a umple magaziiile.

Preved elle ore timpul când le vor fi oprite recoltele? Nisce ființe ca dênsele care n'au, și nu pot avea de cât senzațiuni, ar face ore planuri pentru viitor? Toate au fost așa de bine arangiate ca albinele să fie aprovizionate fără să se fi putut gândi a face provisii. Elle au fost instruite a recolta cêra

și mierea, se ocupă d'acéstă lucrare în tot timpul frumos și când ajunge iarna faguri se află plini de cêră și de miere.

Fagurii lor unde strălucesce o profundă Geometrie fi vor uvrăgiul unor insecte geometre? Dar lucrătorele n'au cea mai mică idee de Geometrie; Marele Geometru este aici Autorul insectei; El este care execută mecanismul travaliului și calculă admirabilele proporțiuni al căror secret elle nici nu'l conosc.

Machina animală lucrădă ca un machinist.

Albinele precum și tôte animalele, de și considerate ca niște machini admirabile, dar probabil au un suflet care ține d'aceste machini. El Simte mișcările, și 'i place, el priimesce prin machină impresiuni plăcute sau neplăcute, și astă simțibilitate este marele și unicul mobil al animalului.

Ast exemplu ar fi de ajuns ca să facem pe lectorul judicios să simță cât de mult ne încelăm când accordăm animalelor maniera noastră d'a gândi, d'a raționa și chiar geniul nostru. Ca să se convinge cine-va n'are de cât să applyce la construcția fagurilor albinelor ideea de raționament; ceea ce nu acordăm animalelor, și iată că numai de cât albinele s'au transformat în geometri.

Elle vor sci și Botanica, căci elle cunosc prea bine pățile sexuale alle plantelor.

Cu tótă atenția ce au dat albinelor cei mai mari naturaliști observatori: Latreille, Newport Hu-

ber¹⁾ au încă multe lucruri interesante nedescoperite.

Ar trebui mai cu sémă să inventăm ôre care mișloce spre a le spiona mai d'apropo, atunci când elle lucrăză la formarea micilor lozange care fac basa cellulelor, partea cea mai îngrijită a lucrului. Prin puterea observației va putea descoperi în fine particularitățile care ne arată secretul mecaniceî despre care vorbim.

Albinele ca animale sociabile sunt tot-d'auna grupate în familii numeroase, când încep a construi un fagur și este mai imposibil d'a țier lucrarea lor. Un punct mai esențial ar fi acela d'a ajunge să facă a lucra un mic număr de lucrătote.

Observatorul intelligent scie să privescă îngiurul seû, să inventeze și să tragă din obstacole chiar, noii instrucțiuni și noie vederi.

Dintre tôte studiile Istoria Naturală, pare că este aceea care perfecționăză mai mult sagacitatea spiritului, rectifică judecata și nobilăză inima.

Să studiem cu plăcere vegetalele și animalele care ne înconjoră, să îngrijim de educația lor în folosul nostru, ca ast-fel prin ajutorul lor să putem studia mai cu înlesnire pe om: cea mai complicată ființă pe pământ și prin urmare cea mai difficil de studiat.

¹⁾ Huber naturalist eminent din Geneva din mica copilărie s'a ocupat cu studiul încântător al Naturei și mai cu sémă a studiat c'o admirabilă paciență năravurile albinelor. Încă de june a perdit vederea, dar a continuat lucrările sale până la mörte prin ajutorul fiecei și soției sale prea iubite.

A.

STRYCHINOS (UPAS TEUTÉ.)

Vegetalele ce împodobesc cu verdéța lor plăcută suprafața pământului, sunt tot odată și de neapărată trebuință omului: unele servă ca alimente, altele ca medicamente, unele 'i servă pentru construcțiuni, altele pentru îmbrăcăminte, iar altele sunt și veninoase. Dintr'aceste din urmă este și Strychnos sau *toxicaria*, despre care ne propunem a vorbi aici.

Acésta este o plantă acățătoare ce cresce în sêlbele vergine alle munților din Iava unde se înalță pină în vârful arborilor celor mari; rădăcina

sa merge până la o mică adâncime și se întinde orizontal sub pământ la distanțe de mai mulți stânjeni, ea este acoperită c'o cójă subțire, roșetică și amară. Dintr'acéstă cójă Javanezii prepară un fel de otravă cu care ei otrăvesc armele lor spăimântătoare. Ei extrag prin ferbere principul veninos, care cel puțin, nu curge nici odată natural; ei fac un mister dintr'acéstă preparațiune, al căruî secret nu este cunoscut de cât numai de unî dintre dênși. Astă substanță veninosă, cunoscută sub nume de Upas teuté, este un alcaloid a căruî compotie chi-

mică este cea urmatore $C^{44} H^{22} Az^2 O^8$, adică: Carbon, Hydrogen, Azot și Oxygen în proporțiuni diferite, și a fost obiectul mai multor experiențe care au demonstrat efecte terribile. Așa spre exemplu începând cineva cu otrăvirea otrăvită d'acastă materie mai multe feluri de passerii le au vădut murind în 2—4 minute, o ușoră înțepătură d'o astfel de săgătă a fost de ajuns ca să omore cāni într'o jumătate de oră.

Un savant physiologist frances, Magendie, a făcut experiența cu Upas tiente adusă din Iava și a vădut: epurii, cāni, cai perind în 6, 8, 12, 15 minute, dându-le câte 8, 10, 20, 40 picături d'acastă otravă.

Selbategi americani după țermurile riurilor Oregonu și Rio negru se servă de sucul numit la ei Curar, ce scot din scórța rădăcinei acestei plante ca să otrăvescă săgețile lor; din contra spun călători că sucul trunchiului este dulce și nevătămător. Se servă de sucul acesta ca narcotic și amehitor, precum și'n contra muscăturilor șerpilor veninoși.

Este o altă specie de strychnos arborescent, care crește în Brasilia. Tote părțile acestui arbor afară de fruct, au o amărăciune pronunțată care devine încă și mai tare în scórța; astă din urmă pe lângă amărăciune este și astringentă.

Aste două proprietăți fac dintr'ēnsa un bun locoșitor al quininei, adică: combate frigurile intermitente și pōrtă numele în Brasilia de *quina do campo*, dar nu coprinde nici o urmă de Strychnină.

Medici se servă de dēnsa, după dosa în care ea are o acțiune puternică asupra systemului ner-

vos, produce contracțiuni musculare, spascuri, face să închiege sângele în vine și în cele din urmă produce asphyxie (leșin).

Mai este o specie foarte curiosă prin proprietatea ce posedă fructul său d'a curăți și a limpezi apa necurată, ast-fel în cât a o face nu numai bună de bēut, dar chiar plăcută. Se utilizează astă proprietate așa de avantajiosă în climatele tropicale, aruncând fructul în apă, sau numai frecând marginile vasului, în care se varsă apoi liquidul spre a curăți, și se ved atunci toate necurățiile cădēnd la fundul vasului.

Acastă Strychnos crește natural pe țermurile dela Coromandel, dar cultura a propagat'o în multe alte părți din India și până la Madagascar.

Caracterele botanice ale acestei plante sunt următoarele: Este un gen din familia Loganiaceelor, ea se presintă în formă de arbori sau arbuleți acașători care cresc în părțile intertropicale ale Asiei și ale Americii. Foile sunt oppuse, întregi, florile sunt albe verduții în general, prea parfumate, avēnd un caliciu cu patru sau cinci divi-

Arborul veninos. Upas tinte
(Strychnos, toxicaria.)

sii, corolla tubulosă, cu patru sau cinci despărțiri întinse. Stamine în număr de patru sau cinci cu fileu prea scurt. Pistilul are un ovar cu două loge coprinde fiă-care mai multe ovule, d'asupra ovarului este un styl filiform, terminat cu un stigmat în formă de măciucă. Fructul este cārnos, și la maturitate remāne o singură loge cu una sau mai multe semințe.

Natura a făcut ca arborul acesta să crească izolat prin adāncimea văilor, departe de locuințele

ómenilor, pare că l'a însemnată ca să se ferescă omul de dânsul. În general tóte plantele otrăvitoare au un aspect trist, inspiră temere; pare că Natura ar fi pus asupra lor un sigiliu ca cum ar fi. Dis printr'acésta: temeți-vă de dânsese.

Dar lângă otravă se află și remediu și una se combate prin alta. Sunt însă unele care póte să ne încele prin înfățișarea lor exterioară, d'aceea trebuie să bágăm bine de sémă la exterior.

Iată cum termină doctorul Barasch într'una

din scrierile sale, vorbind d'acéstă plantă veninosă în comparație cu altele.

„Intocmai ca și între familiile umane unii membri represintă geniul cel bun, ángeresc, pe când alți represintă geniul cel rău, satanic. Dar și într'alt punct de vedere Upas sémână omului; căci întocmai precum ea prin înfățișarea ei une-orí elegantă și plăcută, coprinde în ántru un princip rău, vătémător, așa și unii ómení sub un exterior plăcut și attrăgător, ascund un suflet negru, otrăvitor.“

A.

ALIMENTAȚIA.

(URMARE).

Legumile verzi, intră pentru o parte însemnată în alimentațiunea omului. Ccele mai principale sunt: varza, cépa, prasul, măcrișul, spanacul, usturoiul, sparanghelul, castraveți, dovlecei, lăptucile, pătlăgelele, bamele, ardeii, sfecele, morcovi, ridichi și altele. Tóte aceste legumi coprinde apă în câtătime fóрте mare, și prea pucine substanțe hrănitóre. Coprinde însă acide organice, și mai cu sémă acid oxalic și acid malic, care înlesnesc fóрте mult digerarea cárnii și a legumelor uscate.

Coprinde asemenea sáruri de Potasă și de Sodă ca în spamac de exemplu. —

Tóte legumile verzi sunt pucin hrănitóre și contribuiesc prea pucin la formarea sângelui, însă după cum mai șiserăm, înlesnesc digerarea și fac ca sângele se fie mai subțire. Negreșit că o alimentație compusă numai din legumi verzi, este cu neputință să întreție puterile omului, însă ca alimentațiunii accesorii sunt fóрте prețioase. După cum șcim toți mai cu sémă în post, legumile în general sunt baza alimentațiunii plugarului român. Varza acrră mai cu sémă are o adevărată importanță în regimul nostru alimentariu și este o preparațiune din ccele mai plăcute ale legumelor verzi.

Intrebuintarea usturoiului, mai cu sémă în localitățile báltóse; proprietățile antiseptice (în contra cangrenei) ce are acéstă plantă, previn multe bóle. Usturoiul cuprinde ca și cépa, ridichile, și hrénul

uleiuri esențiale care stimulează digestia și pócă apetitul. —

Pentru tóte legumile atât uscate cât și verzi, avem durerea a o spune, sunt prea pucin întrebuinate de către plugari români. Fasolea, lintea, cépa și usturoiul sunt principalele legumi întrebuinate, chiar ridichile și sfecele nu se găsesc în tóte satele. De bună sémă este trist a spune că, cu tóte avantajele ce a dat natura acestei țerrí copii sêi cei mai numeroși să fie atât de reduși în mijlócele lor de alimentațiune. Am constatat cu plăcere în unele județe de dincolo de Milcov, și mai ales în alú Dorohoiului, că țerrani au introdus în cultură cartofi și mazerea. Acea ce dorim însă este ca să vedem, că fie-care țerran are o grădină în care să se găsescă legumi cât se va putea de felurite, de cu primăvara pînă iarna, ca să găsim în casa sa provisiuni de legumi pentru iarnă. —

În atâtea călătorii ce am făcut în țerră, m'am uitat cu aviditate îndată ce intrăm în sate, ca să ved împrejur casei țerranului o grădină cu legumi, însă vai! mergem din decepțiune în decepțiune. Rar ici și colea câte o grădină, și apoi și acolo câte-va rózore de cépă și usturoi, câte-va cuiburi de fasole și nimic mai mult. În multe localități am vedut în sate grădini admirabile, irigate și întreținute bine, pline cu tot felul de legumi, stam pe loc întrebam, acu, este grădina? și răspunsul din nenorocire era fatal

a unui sârb sau a unui bulgar! Folosul este așa de învederat și cu toate acestea țerranul nu imită pe sârb. Vezi cu durere locul gras în prejurul casei, că stă desgrădit, necultivat, plin de burieni. Nu dic, sunt excepțiuni, însă din nenorocire prea rari. —

Ne am gândit mult timp asupra acestui subiect interesant, și am ajuns a ne convinge că singurile persoane care pot face acest însemnat bine țerranilor sunt: preotul, învățătorul, și proprietarul mare. Preoților și învățătorilor să li se dea de la președintele județelor și de la seminare, când pleacă a casă, tot felul de semințe de legumi, și să fie îndatorați ca să împrăstie semințele și să propage cultura legumilor la fie-care țerran. Pentru a fi mai sigur de reușit, inspectori școlari să fie obligați a constata în fie-care sat dacă învățătorul și preotul și au îndeplinit îndatorirea. —

Proprietarul mare ar fi putut și poate mai mult de câtu: ori și cine, să facă atât bine cultivatorilor, de al căror progres trebuie să se intereseze de aproape. N'avem să le dăm consiliu în această privință, sunt mulți care au dat exemple și am dori să îi vedem imitați. —

În ainte de a termina aceea ce aveam de discutat asupra alimentațiunei să notăm că, pe lângă cele-

l-alte substanțe alimentarii, trebuie să adăogem și fructele. —

Fructele sunt o plăcere și o hrană, ele subțiază sângele, înlesnesc digerarea și copriind și ore-care principii hrănitore. Merele, perele, caisele, pierse-cile, prunele, zarzările, pepeni, corcodușele, castanele, nucile ș'alte, sunt atâtea fructe plăcute care pot ajunge la un mare grad de îmbunătățire în avuta noastră țerră; dar ș'aci neglijența ca și în altele. Sunt atâtea sate unde nu vezi un pom roditor, unde nu găsești o pómă ca să îți potolești setea! Pentru împrăștierea fructelor n'avem alți agenți mai puternici de cât preotul și învățătorul; în țerrile înaintate, preoții și învățătorii au grădinile cele mai frumoșe, la densi se găsesc fructele cele mai delicioșe. Ei care sunt însărcinați cu partea morală și intelectuală a țerranului să ia asupra-le și alimentațiunea materială, și acesta îi va recomanda recunoștinței posterității, și în viață-le vor avea marea fericire și mângiere că au putut regenera fisicesce și moralicesce pe concetățenii lor. Mare și nobilă misiune; facă ceriul, ca fie-care să o înțellégă și în pucin timp țerranul român se va schimba cu totul. —

P. S. Aurelianu.

VARIETĂȚI.

CULTURA ANGHINARELOR.

Un amator deosebit de horticultură a făcut de curând o precioasă descoperire pe care o recomandăm lectorilor noștri.

Este vorba aici de anghinare. Se știe că anghinarele sunt mai toate de aceeași mărime; dar grație acestei noșre descoperire vom putea să avem anghinare d'o mărime considerabilă. Iată cum: Când s'a format fructul ș'a ajuns de mărimea unui ou, trebuie să facem la trunchiulețu o tăietură adâncă, care lăsând sucul a curge îl împedecă să ajungă pênă la fruct. Pusă în aste condițiuni anghina-

rea poate să ia un volum de 60 centimetri; putem apoi da tuturor foilor calitățile ce au numai cele din ântreu. Ca să dobîndim acest rezultat trebuie să acoperim fructul c'un bonet de stofă neagră ca să îl apere de multă lumină. Se știe într'adevăr că numai legând salada și apărând'o de soare putem dobândi foi albe și fragede. Printr'acest procedeu, puind la umbră căpăținile de anghinare, putem recolta o legumă fragedă și cu gust.

Ast-fel se cultivă în alte țerrî anghinarele și sparanghelul care la noi sunt cu totul neîngrijite.

LICHENUL DIN COLUMBIA BRITANICA.

Lichenul, adică: muschi care cresc pe arbori sunt de două specii (feluri) și amândouă se lipesc de trunchiurile arborilor și mai cu seamă al brașilor. Una dintr'aceste specii este verde închisă mai neagră; firișoarele lui moi la pipăit, se întind mai cu deosebire pe ramurile cele mai nalte: acesta este varietatea comestibilă (ce se mănâncă), care poartă numele de *ou-ia* la Indieni; cea-l-altă d'o colorie mai galbenă, are firișoare mai lungi dar mai puțin fine și se numește: *Pah catlh.* Dar mai înainte d'a-i mânca i trec prin mai multe preparații. Femeele și copiii prepară licheni *ou-ia*, pe care după ce i a adunat în mare cantitate i bagă în riuri și i ține acolo fixați cu petre. Astă operație ține trei zile, după aceea sapă o gaură mare în pământ, ai cărei pereți sunt cu zid de piatră și acolo pun licheni scurși de apă. După aceea i acopere cu ramuri verzi peste care aruncă un strat gros de pământ, și apoi proced la cocere care nu ține de cât 20—30 ore. Printr'aceste preparații licheni dintr'o masă neagră și nesărată, cum erau înainte, se prefac într'o masă consistentă, neagră, plăcută la gust și foarte hrănitore, din care mai înainte d'a se răci conservă ei și pentru iarnă... Această pastă uscându-se devine prea tare, dar muiată și fêrtă în apă formeză un aliment ce place prea mult Indienilor și care le este prea folositor în anii de lipsă.

Intr'adevăr acești licheni nu sunt ceva bucate delicate pentru mesele europenilor, dar i preferim pe lângă argilul și pământul gras de care se nutresc cu multă lăcomie unii sălbatici.

Iată popoli degradați care se nutresc cu muschi după arbori întocmai ca animalele.

Când ne aflăm dar la o masă splendidă împodobită cu felurimi de bucate, să ne aducem aminte că sunt popoli întregi care se nutresc cu scôrțe de arbori și chiar cu pământ.!

Ființe umane să mănânce pământ!

PESCUIREA BUREȚILOR.

Bureții de care ne servim la trebuințele noastre domestice sunt nisce animale degradate numite omo-

gene sau amorfe, mai inferioare de cât mărgenu; ele cresc în mare lipite pe roce, și sunt obiectul unui comerț important care nu se urcă la mai mult de douăzeci de ani. — Se scot mulți bureți din insula Bahama în Oceanul Atlantic, și se pescuiesc la o adâncime de patru-zece picioare sub apă. Când i scote din Ocean sunt negri, dar îndată ce vin în contact cu aeru se descompun repede, albesc și perd proprietățile veninoase ce aveau când trăiau. Aste proprietăți sunt astfel în cât pielea îndată ce se atinge se acopere de bescici.

Pescarul de bureți după ce i taie, i acopere cu nisip, unde i lassă trei săptămâni ca să se despoae de toate materiile animale și gelatinose ce conțin; pe urmă i scote din nisip, i spală și i curăță cu acid azotic și chlorhidric, mai mult sau mai puțin după calitățile lor, și apoi i așiază în cutii cum se face pentru bumbac; când nu sunt bine curățiți simțim în mână o materie gelatinosă ce este dintr'înși împreună cu apa ce au supt.

CANALUL DE SUEZ.

Cititori noștri știu că perseveranța obstinată a unui frances din cei mai eminenți D. de Lesseps a triumfat în contra tuturilor obstacolelor, atât alle Naturei cât și alle oamenilor, și că acum Isthmul de Suez este spart și marea Indiilor este deschisă corăbiilor Europei după marea Mediterană. Lucrările se continuă cu activitate: construcții de orașe și de porturi au început dejă. Un immens material este strâns, și fără îndoială peste câțiva ani lucrări cyclopeene se vor săvârși. D. de Lesseps a isbutit ca să inoculeze (altoiască), ca să introducă în sângele impiegaților o parte din energia, activitatea și entuziasmul se și toți lucrăză cu o necreștută ardore.

Trimite Dómne țerei noastre oameni ca Lesseps — Manierile pline de o minunată curtoasie, alle D-lui de Lesseps contribuia mult a da nascere și a excita această ardore. Sir H. Bulver dicea de-unădă că D. de Lesseps e un adevărat reprezentant al cavalerilor din veacurile mediane.